

Մէթուկ վէ սայիրէ, Վարագճը խնայնտք
 իւսթ գաթաւ, 1 նիւմէրջու օտաւա, փանոսեան
 Կարապետ իսմինէ կէօնտէրիլիճէ տիր:

Պու կեն սաաթ աթթըյա գատար , գո-
ւրատան էօլէն վուգու պուրմատրիլ , Գա-
րանթինա թարաֆընտան իշխտիտիկի մե-
մուաթը մեհերըթմպախշատան տոր :

— 11 արագանքն 195 ինձի նիւստեսինտե ,
 Սըսըր վարի վալեաշանը հազրեթերի թա-
 րաֆրնտան վրկիչէ 25 պին ղուրուշ իհսան
 պոթրոտուղուն պիտիւրմիշ իտիք . պու տե-
 ֆա խաղէր ալարղըմըգա կէօրէ , միւլէի քայի-
 րէ խաթմախանէլէրինէ տախի , պիւրէր մըգ-
 արար միւնասիպ մէպլաղ իհսան պոյրուլմուշ ,
 վէ շու ինայէթէ սէպէպ իսէ , Օւթը շէվ-
 քէթսիմամը հազրեթի խիլաֆէթմէնասիինին
 սըհհէթի ճիհան գըյմէթի շահանէլէրինին ,
 պիւ ալիւհի թաալեա , քէմալ մէթէպէտէ
 պուլունմասը ճիհէթիլէ , գալլէրինտէ հիսս
 իթմէթտէ օլտուղարը մէսէրրէթի պիւ փայան
 պիւլունմուշ իտուկի անլաշըմը տըր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պայտերիյէ հագգընտա պաղը հալատիս-
 թըր վերեծէյիմիզի կէչէն հաթթա պիւտի-
 միշ իտիք :

Պայտերիյէտէ տախի Նճնանուէր ընկե-
 րութիւնու կիպի Մըդիւնաբըր ընկերութիւն
 իսի իլէ պիր ուխտովլէթ թէշքիլ օլունարագ ,
 կիճէլէրի իսթէյէնէ տէրս իթասընա հիմմէթ
 իթմէյէ պաշլամըշլար տըր :

Հէհրի մէղպուրտա , հէր նէ գատար ,
 պաղը սէպէպէրէ մէսի , Սահմանադրութիւն
 իճրայէ կէլէմէմիշ իսէտէ , հէրքէսին , վէ խու-
 ծուսիյէ կէնձ կիւրուհիին գալպինտէ , շու
 իճրանըն արղուտու աթէշի տայիմա եանմագ-
 տա պուլունմուղունտան , հիշ տէյիլ իսէ ,
 հարեգարձը ղիյնէթի իճրասըլլա թէսէլի
 օլմագ , վէ հէր քէսին ղայրէթիին պիր գաթ
 աահա թահրիք իյլէմէք նիյէթիյլէ , պի-
 լէթէր սաթմըշլար , վէ մայիս օթուղտա կիճէ-
 լէյին Ս . Մստուածամայր քիլիսէսի մէք-
 թէպիստէ պիր կիւլէլ ղիյնէթ իճրա իթ-
 միշլար տիր :

Մէքթէպի մէղպուրուն գաթուսու էօնիւն-
 տէ , իւղէրինտէ ալթուն եաղըլար իլէ կեծ-
 թէ՝ ԱՉԳ ԵՒ ՍԱՀԿԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵԱՂԸ-
 լարը եաղըլմը օլուպ , սէլլի վէ կիւլ աղաճ-
 լարընտան միւրէթթէպ պիր քէմէր թէրթիպ
 օլունտուգտան պաշգա , մէքթէպին տէրունի
 տաթի , Էնալլի շէշքէր , թասվիրէր , գան-
 թիլէր վէ սըարմաշէթէր իլէ թեղիին գըլն-
 մըլ ծլուղու հալտէ , սաաթ պիրէ եաղընձէ-
 միյնէթ հալլույա խընձախընձ տօլմուշ , վէ
 շապիկէր ֆիյինմիշ օլան օն իքի նէֆէր տի-
 րացու չօճուղար էօնտէն միւլէսիր պէսթէ-
 լէր օգուտուղարը , վէ պիլէթի օլան գաթ-
 լար տախի շիֆթ շիֆթ կիթմէթլէրի թագ-
 արտէ , մէղքիւր քէմէրին ալթընտան կէչէ-
 րէք , վէ սաալլի էսէրի մէսէրրէթլէրինի էֆ-
 լաքէ չոգարարագ , մէքթէպէ տախիլ օլուպ
 սըրա իլէ օթուրմուշլար տըր :

Սահմանադրութիւն աշգընա գահվէ վէ
 չէրպէթ իլիտիքտէն սօնրա , չօճուղար թէք-
 րարէն խոճա ավաղլարըյա երգէր օգուտուշ-

լար , վէ պատէհու Ֆրէնքեան Տիգրան աղա
 միմպէրէ չոգարագ , թիւրքի իւլ իպարէ վէ
 թէէսսիլլի պիր նութպ օգուտուշ տուր :

Հազըրունա պիրալ արամ վէրիլտիքտէն
 սօնրա մուղիգալար չալընմայա պաշլարպիւլէր-
 միրի հաճի Հարութիւն աղա հաճի Սահա-
 եան թարաֆըրտան կէթիլլիլլի օլան արմ-
 նիք նամ չալը միմպէրէ չոգարըլմը , վէ
 Հահինեան նամ մէհարէթլու պիր չօճուգ
 մէղքիւր արմնիյին պաշընա կէչէրէք շալ-
 մայա պաշլատըղը թագարտէ , Վէրմիր գա-
 րիէսի սէսլի չօճուղարը տախի , սաալլի տիլ
 սիւղանլարը իլէ , վէ աղգային երղլէր օգու-
 յարագ հէմ ահէնք օլմուշլար , վէ ճիւլէնին
 գալպինէ շէվգ ու ղայրէթ վէ հիւզն ու ֆե-
 րահ էսէրլէրի պաղըշլամըշլար տըր :

Պատէհու , հաճի Ռարսեղ աղա Մպա-
 ճեան , Վաղարէթ աղա Հահպաղեան ,
 Սիւրտիշ աղա տէր կարապետեան , վէ Վա-
 ղարէթ աղա տէլլալեան , վէ Վէրմիր մէքթէպի
 միւտէրրիսի Ստեփան էֆէնտի , վէ միլէթիլլի
 Ռթօթէթեան կիւրուհիտէն Վէրսիւրէ աղա
 Նաղուպեան պիրէր միւլէսիր նութպ Էթ-
 լէմիլէր , վէ պիր վագըթ տահա մուղիգա-
 լար իլէ էյլէնիլտիքտէն սօնրա , Վիլէնեան
 կարապետ աղա հիմմէթիյլէ վիճուտէ կէ-
 թիլլիլլի օլան պիր բանթօմիմա օլունու իճ-
 րա օլունմուշ , վէ հէրքէսին պատի մէմու-
 նիյնէթի օլմուշ տուր :

Սաաթ ալթըյա թէգարիւպ իթտիքտէ ,
 Ֆրէնքեան Տիգրան աղա թէքրարէն մէյտանէ
 չոգարագալինի սաղիլիինէ նիսպէթէպէղայէթ
 շայնը թագարտի պուլունմագ սուրէթտէ ,
 սլ հալ վէ հէյնէթէ մուվաֆըգ պիր տուա
 վէ սէնա օգուտուշ , վէ ղիյնէթէ խիթամ
 վէրիլլէրէք , իլտիհամըն պիր միգտարը մէմ-
 նունէն վէ մէսուրէն խանիլիին տէօնիլ-
 լէր իսէտէ , տիկէր գըսմը օրատա գալթըլի-
 տան , սապահա գատար կիւղէլ կիւղէլ էյ-
 լէնիպ շաղ ու խէնտան օլմուշլար , վէ սա-
 պահալըն քիլիսէյէ կիթմիքտէն սօնրա խա-
 նէլէրինէ տէօնիլլէր տիր :

Հու ղիյնէթ իլլին սաթըլան պիլէթլէրին
 փարասընտան , ղուհուրա կէչէն մէսարիֆաթ
 գաթաղըլտըգտան պաշգա , 300 ղուրուշտա
 արթմըլ օլմաղին , 100 ղուրուշու մէղքիւր
 քիլիսէնին դանձանակընա վէրիլլիպ , վէ 200
 ղուրուշու տախի Մըդիւնաբըր ընկերութիւ-
 նուն սանտըղընա իհսա օլունմուշ տուր :

Հու հալատիսաթը պիլգէ եաղան ղաթ ,
 էկէր խթանպօլտաթի հէմէհիլլէրիմիլ ,
 պուրայա պիր թագըմ բանթօմիմա թագըմը
 կէօնտէրմէյէ հիմմէթ իթսէլէր , օլ պապ-
 տէ սէնէվի պէլ ալթը պին ղուրուշ հասը-
 լաթ օլուպ , վէ մէղքիւր հասըլաթ իլէ տախի
 ֆուգարա քէյֆիլլէր իլլին հէքիմ վէ էճգտ
 իհսա օլունարագ , սէնէվի էլլի ալթմըլ նէ-
 ֆէր պիլարէկեանըն բէնէյի էճլտէն գուր-
 թուլաճաղարըն իթմար իլէ , հիմմէթ վէ

ֆէտաթեարըղլարըն տալէթ իթմիլ տիր :

— Վայսէրիյէմիլ մէքթէպլէրի լայըղընտա օլ-
 մայրպ , վէ Ֆրանսըլճա թահսիլ օլունմատըղըն
 կէթրտիկիւնտէն , վէ պարի պու ճիհէթլէ օլուն-
 մէմէքէթիլլի պիր խրտմէթ իթմէքլիյի ար-
 ղու վէ նիյէթ իյլէտիկիւնտէն , մէմէքէթ
 թապիպի օլան , վէ քէնտիսիտէ Վայսէրիյէ-
 նին Վէրմիր գարիէսիտէն պուլունան , Վա-
 լիլեան Ստեփան էֆէնտիին , մէշըլլիլլիլլի
 վաֆիլլէսինէ պագմայարագ , պուլունտան ալթը
 մահ մուգատտէմ , խանէսինէ պէշ նէֆէր
 չօճուգ գապուլի իլէ , քէնտի մախտուլի տա-
 խի պէրապէրլէրինտէ օլտուղու հալտէ , Ֆը-
 րանսըլճա մէճճանէն տէրս վիլմէյէ պաշ-
 լատըղը իլիտիլլիքտէ , պաշգա խահիլլէրիլ-
 տախի չոգմըլ , վէ ճիւղի պիր մաալ վիլէ-
 րէք , քէնտիլլէր տախի տէրս ալմագ իսթէ-
 միլլէր , վէ էֆէնտիյի միւլմայիլէյհ իսէ , մէր-
 գումանը մահղուն վէ մահրուլ գըլմագ իս-
 թէմէտիկիւնտէն , ալ վագըթ ղարթընտա ,
 պիր նէֆէրի տախի խալամ օլտուղու հալտէ ,
 շահիրտանըն սայըսը սնպէչէ պալիլ օլմուշ
 տուր :

Պու կիւնլէրտէ , ալթը պաղը ղահմէթ վէ
 ղայրէթին պիր սէմէրէսինի կէօրմէք նիյէ-
 թիլլէ , պիլա հաղըրըգ պիր իթմիհան իճ-
 րասը միւլատ իտիլլի , վէ եաղընը շահիր-
 տանըն աթալարը , վէ պաղը միւլէթիլլիլ-
 յէ միւլթէտիր ղաթլար , վէ իլլիլլիլլի գա-
 յիմագամ պէյ էֆէնտի , վէ միւրալլա պէյ
 էֆէնտի , վէ էվգաֆ միւտիլի էֆէնտի հա-
 ղարաթը թէշթիլլիլլի հաղըր պուլունմուղ-
 լարը թագարտէ , իճրայի իթմիհանա պէտ
 օլունմուշ , վէ Ֆրանսըլճա քերպանուլթիւն ,
 պատմութիւն , հէլէմագ թէրէմէսի , վէ
 ճօղաֆիա իւղէրլէրինէ սիւալար օլունարագ ,
 թէհայիլ օլունմագ րատտէլլատէ ճէվապ-
 լար ալթմըլ օլտուղունտան , միւլմայիլէյհ տօր-
 թօր էֆէնտիին շու ֆէտաթեարըղը , շայա-
 նը թահսին վէ թագարտի պուլունմուշտուր :

Ստեփան էֆէնտիին շու վաթան ղայրէթ-
 լէրի հագգընտա , հէմէհիլլէրիմիլ թարա-
 ֆընտան իլհարը թէշէքքիւր իթմիկիլլիլլի
 լէ պէրապէր , կէրէք պու խուսուստա տէվաթ
 ու իգտամլարընը , վէ կէրէք հէքիլլէրէք
 ֆէտաթեարըղլարընը տախի , պիլա թէքլիլլի
 վէ խալիսանէ տալէթ իտէրիլ :

Վեր . Ենէի առաջնորդ լճիկա վարդապետ
 իւղէրինտէ , արղու օլունմուղու մէրթէպի
 միլլէթէ ղայրէթ վէ արղու էսէրլէրի կէ-
 րիւլմէքտէ օլտուղու , վէ եաղընտա Սահմա-
 նադրութիւնուն իճրասընա հիմմէթ վէ թե-
 շէպիլլա պուլուրաճաղը , մէմուլէն մէսմու-
 միլ օլմուշ տուր :

— Պու տէֆա խանէտէրիյէտէն ալթը
 օլտուղումուղ շու թէսէլլիպախը մէքթուպու
 տէրճ ու պէյան իտէրիլ :

1865 յունիս 29 խանէտէրիյէ
 Միւլէթիլլի
 Մէմէքէթիլլիլլի ղալեա հիւքմ իթմէքտէ

օլան գօլերա իլլեթի մախուֆէսի գօրգուսու-
նա մէսին, հէր միլլեթտէն պինլըքէ քէ-
սանըն կիւրուհ կիւրուհ, մէմալիքի սայիրե-
յէ հիւրէթ իթմէքտէ օլտուգլարը, զաթէն
մալիւմուր:

Ինչպէս որ, արապաթը թէքլէքլէրի
Լօրիւնէ լուսթ կէլէն թաշ սէպէպինտէն
տուրմուշ, վէ էհլի սանախինն էքսերի իսէ,
պօլ կէզմէյէ մէհպուր օլմուշ օլտուղունտան,
խաշնախաշ թէպսիլի հապաա չըգըմագըղդ
պապընտա պիր սուհուլէթ հասըլ օլմուշտուր:

Պիլատը սայիրէտէն մէմէքէթիմիղէ կէ-
լիպտէ, սանաթ վէ հիւնէրէտէն առէմի մէ-
հարէթլէրի տէրքեար օլան պիր թագըմ սէ-
ֆիլ ու պիքէս միլլեթտաշարըմիղ հագըն-
տա, պիր զաթ թարաֆընտան զուհուրա կէ-
միշ օլան ազգասէրլիք վէ հայրենասէրլիյին
էսէրլէրին նաղլ իտէյիմ սիլէ: Չիւնքի բէք
ալեա պիլիքիմ քի, մէգքիւր հիքեայէ, Թի-
զին մէսէրլէթի գալպիյէնիլի պատի օլտուգ-
տան պաշգա, ումուսէն միլլեթիմիղ նէգտին-
տէ տախի, շայանը մէմուսիյէթ վէ շիւք-
րանիյէթ առտ օլունաճագ տըր:

Հէյլէքի, շէրէֆի միլլեթիմիղտէն պու-
լունան Վուպար բաշա հագընթլէրի, կէրէք
Վասիլէտէ, վէ կէրէք Խսկէնտէրլիյէտէ,
Փազըր Հայլարըն կիտիպ թաամ իթմէլէրի
իչին պիրէր մութպախ քիւշատընա հիմմէթ
իթտիքտէն պաշգա, Խսկէնտէրլիյէտէ պու-
լունուպտա, պաշգա երէ կիթմէքլիյի իս-
թէյէն Հայլարըն պէհէրինն իքիլէր առէտ
Մըզըր լիւրալը եօլ մէսարիֆի իհտա օլուն-
մասընը միւրաա իթմիշ, վէ շու միւրաաընըն
հիւսնի իծրասընը տախի, Վարապետ աղա
Օւքէնտան իհալէ պուլուրմուշ տուր, տի-
մէք տիր քի, իսթէյէն գօլալա կիտիպ միւ-
մայիլէյտէն ալապիլէքէ տիր:

Պունտանտա պաշգա, միւշարիլէյ հագ-
րէթլէրի, թագսիմ օլունմագ նիլլէթիլլէ,
Վասիլէտէքի Փազըր հայլար իչին 200 ա-
տէտ, վէ Խսկէնտէրլիյէտէքիլէր իչին տախի
50 առէտ Խնկիլիղ լիւրասը, ըուհպանլարա
էմր ու թէնպիհ վէրմիշտիր:

Վէ պունլարա իլալէթէն, քեաֆէյի
ղարիպ Հայ քէյֆիպիլէրին խասթախանէյէ
իւրալինի էմր իթտիկիլլէ պէրապէր, արթ
Վակըր Ն. վարդապետէ տախի, միլլեթ-
տաշարըմըն ահլալը մալիւմէսի հագընտա
հէր կիւն կիտիպ քէնտույէ մալիւմաթ վիր-
մէսինն արզուքէշ պուլունտուղունու տախի
պէյան իլլէմիշ տիր:

Միւմայիլէյ Վակըր Ն. վարդապետ
ճէնապլէրինտէն, էհալիմիղ պէղայէթ տէրէ-
նէտէ մէմուստուր. չիւնքի, պէյլէ պիր թէհ-
լիքէր վագըթտա, կէրէք խասթախանէլէր-
տէ, վէ կէրէք մահալլի սայիրէտէ պուլու-
նան Հայլարըն եանլարընա սըգ սըգ կիտէ-
րէք զիյարէթ իթմէքտէ, վէ թէսէլլիլէր վիր-
մէքտէ, վէ պինաէն ալէյ ըուհանի իծրա-

աթտա պիր գուսուր պուլունմագտա վէ պու-
լունտուրմագտա տըր:

Միւլլէթ, վագաա, վագթիմին
միւսաաաթէսի օլմատըղընտան, բաշայի միւշարի-
լէյ հագընթլէրին հէր սասըր մէմուհէսի
հագընտա մուֆասալ մալիւմաթ վիրէմէ-
միշիմ տիր. լաքին, պու տէֆալըք, քեաֆ-
ֆէյի էհալիմիղ թարաֆընտան, իզհարը թէ-
շէքքիւրի ազիմիմիղ իլէ պէրապէր, պու գա-
տարըղը միլլէթիմիղէ, տէյիլ պաշգա պիր
նիլլէթ, իլլա սայիրէրին տախի ազգասիրու-
թիւն վէ հայրենասիրութիւնունու թահրիք
վէ թէշլիք նիլլէթիլլէ, նէշը ու իլանա հիմ-
մէթ իտիկիլտէ, ինշաալա հպտէղին, մա-
լիւմաթը սայիրէ թէպլիլինն տախի միւսաաա-
աթ իտէրիմ:

Վարապետ Գրգուր

Պէլէքի, պիր գաշ կիւնտէն զարարըղճա
տէֆ օլուրտա, հաճէթ գալմաղ իւմիտիլ-
լէ, հէր նէ գատար, միլլէթիմիղ սահիպ մէ-
մուրլիլէթլէրինն պիր վաճիպէյի ազիմէսի-
նի իսթարտան սարֆը նալար իլլէտիք իսէ-
տէ, հայլէքի, աղ չօգ շու իլլէթի միւհ-
լիքէ տէվամ իլէ, էն պիլիւք զարարը միլ-
լէթիմիղ պիշարէկեանընա, եանի, նուֆուգ-
քեար, սահիպ սէրվէթ, վէ սուրէթի զահի-
րէտէ ազգասէրլիք թասլայանլարըմըն, էկէր
պիսթիւն պիւթիւն տէյիլ իսէ տախի, բէք
աղ տիւշնիւպ, վէ բէք աղ աճըրըղլարը
թաշարը միլլէթտաշարըմիղ վիրմէքտէ օլ-
տուղուն կէօրմէքտէ օլտուղունմուղտան, թահ-
րիք օլունտուղտան պաշգա, Վալմանաթը
սէնիլլէթ թարաֆընտան, իլլէթի մէզպուրէ-
նին տէֆի, վէ իպատուլաշըն գայրըմասը
ղըմընտա, էղհէր ճիհէթ զուհուրա կէլլէք-
տէ օլան թէսէլլիպալա հիմմէթ ու ինայէթ,
վէ բէտէրանն ըրգագթտան տախի ճէսարէթ
ալտըղըմըտան, մէգքիւր վաճիպէյի պու-
կիւն իսթար իտէրիլ,

Վօլէրանըն տայիմա, սէֆիլ վէ պիշարէ-
կեանը արատըղը մալիւմուր. նասըլ քի,
սայիր իսպաթլարտան պաշգա, հաթթա պու-
տէֆա իսթանպուլտա տախի, Վասըմ Բաշա-
տաքի ֆուգարալարտան վուրմայա պաշա-
տըղը, զաղէթալարտա օգունմուշտուր:

Պունտան չէնտ սէնէ մուգատտէմ, Խ-
լապուր էն սէֆիլ պիր իլլէթի պիր ըի-
սալէքիք նէշը իթմիշ, վէ թաշարը Փազըր
Հայլարըն տէհէթամիղ հալլէրինն նագշ ու
պէյան իլլէմիշ իտէր:

Հիւմիքի հալ ալտըղըմը մալիւմաթլա-
րա նաղարէն, Վասըմ-բաշատաքի խանլար-
տա պուլունան Հայլարըն հալլէրի, պիլիմ օլ
վագըթիքի նագշ իթտիկիլիլ հալլէրտէն, պիր
գաշ տէրէքէ տահա տէհէթու պուլունտու-
ղուն նաշըլմագտա տըր, վէ պինաէն ալէյ, իս-
պու վասըթալա տախի, Հայլար իչին Խ-
թանպուլտա էն սէֆիլ պիր իլլէթի տէր
օլմամըլ թաստիգ օլունմագտա տըր:

Վօլէրաաան վուրուլանլար վէ էօլէնլէր,
հէր միլլէթտէն զիյատէ Հայ սէֆիլլէրի օլ-
տուղու թագտիրտէ, հէր միլլէթտէն վիյա-
տէ գայրըմաղա միւհթաճ պուլունտուղա-
րը, կիւնէշ կիպի աշիքեար իքէն, աճէպա,
սահիպ պէրվէթլէրիմիղ, վէ խայրիսաշըգ,
իշխանըգ, աղգասէրլիք, վէ հայրենասէրլիք
թասլաեանլարըմըլ, վէ հիշ տէյիլ իսէ,
Փաթրիքիսանէմիղ թարաֆընտան, հիշ տիւ-
շիւնիւմիշ, խաթըրա կէլմիշ, վէ իմատա ու
մուսվէնէթէ միւսարաաթ օլունմուշտուր:

Պու մատտէ իւզէրինն, բէք չօգ թէշէք-
քիլէր վէ սիթէմէր եաղըմասը, վէ օֆլալ
չէքիլմէսի ճայիլ իսէտէ, պիր թագըմ տու-
ղուտուղ առէմիլլէրին, վէ հաթթա Վասիս վէ
էմաալարը կիպի զաղէթաճըլարըն, իսթիհ-
սընա սէպէպիլլէթ վիրէքէկիմիղ շէյլէ տուր-
տուն, աղլամագտան զիյատէ իշ կէօրմէք-
լիլլէ իհթիյաճ պուլունտուղունտան, եալը-
նըլ հէր քէսին ըրգագթ վէ մէրհամէթինի
տալէթ իթմէքլիյի քեաֆի առտ իտէրիլ:

Վօլէրա իլլէթի մախուֆէսինն, պիր սա-
աթ էվվէլ միւնտէֆի օլմասը իչին, վագաա հէր
քէս իլէ պէրապէր, պիլ տախի արղու վէ
տուա իտէրիլ. լաքին, պիր իքի պ տահա
տէվամ իթմէսինն իհթիմալտէն օլուպ, վէ
իհթիյաթա ըրիպէթ օլունմանընտա էհէմիլլ-
լէթտէն պուլունտուղուն պիլտիկիմիլտէն,
պիշարէկեանըն շու սէֆիլ հալլէրի իւզէրի-
նէ, խասսէթէն Փաթրիքիսանէնն նաղարը
տիգագթ վէ մէրհամէթինի տալէթ իտէրիլ:

Վագաա, Փաթրիքիսանէնն պինլըքէ
մէշըլլիլլէթի պուլունմաղին, պէյլէ շէյլէ-
րիտէ էհալի տիւշիւնմէլիտիր. հալպու քի է-
հալիմիղ հէնուղ օլ տէրէքէյէ կէլմիշ օլմա-
տըղընտան, վէ պինաէն ալէյ հէր պիր թէ-
շէպպիւսաթը Փաթրիքիսանէտէն պէքլէմէք-
տէ օլտուղունտան, հիշ տէյիլ իսէ, պիր գօ-
միսիօն թէշէքլիլլէ, թուստալը մէզպուրու
կէրտէնի ֆէտաքեարաւնէսինն համլ իլլէմէ-
սինն էլլէմիլլէթին խապէր վէրիքիլ:

Հալիմիլլէն պէյլէ Փազըլէթ խուսու-
տունտա, փարաճա ալա իմատա վէ իյանէ-
տէն կէրի տուրմայաճաղընա, պիլ քեաֆիլէն
քէֆալէթ վէ շէհատէթ իտէրիլ. հալպու-
քի, պիր իսթէյէն, պիր ըհպէր, վէհասըլ
պիր էմիլլէթլի մէքէզ կէսթէրիլմէլի տիր:

Պիլլէքէ մէգքիւր գօմիսիօնտա, պիր գօ-
թաթրիքիսանէ թարաֆընտան, վէ պիր գա-
աղա տախի խարիճտէն խայրիսաշըգ իլէ մէ-
լուֆ զաթլարտան պուլունտուղտան պաշգա,
հէր էսնաֆտան տախի պիրէր զաթ պու-
լունմալը տըր:

Մէգքիւր գօմիսիօնուն իլք իշի, խանլարը
կէզիպ, վէ բէք սէֆիլ հալտէ պուլունանլա-
րըն սայըրընը անլատըղտան սօնրա, Փաթ-
րիքիսանէ մարիֆէթիլլէ, Վալմանաթը սէնիլ-
լէտէն, միգատրի քիֆայէ չատըր ինայէթ
պուլունմասընը իսթիտա իթմէլի (ինայէթ

պուրրուլաճաղը տա շիւրհէսից տիր) , վէ պա-
տէհու , վագըթ կէջերմէյերէք , պիր իյանէ
տէֆթերի քիւշտոր իլէ , փարա թօրլամալը ,
վէ պիշարեկեանը չատըրլար ալթընա նագլ
իլէ , միւմբին մերթեպէ եէյէճէք , իլէճէք ,
հէքիմճէ վէ մուալիճէճէ գայըրմալը տոր :

Լօյլէ պիր գօմիսիօն թէշքիլի իլէ , ճան-
տան չալըշլորղը հայտէ , հէր քէս թարա-
ֆընտան , պիր ղուրուշտան պին ղուրուշա գա-
տար հիմմէթ օլունաճաղընտան պաշգա , նի-
չէլէր , վէ խուսուսիյլէ ֆուրուճուլար թա-
րաֆընտան էթմէք , վէ նիչէլէր թարաֆընտան
բիրինճ , եաղ , վէ սայիրէ իհտա գըրընաճա-
ղը շէյլէ տուրսուն , միլէթիմիդտէ պուլու-
նան շու գատար հէքիմէր թարաֆընտան
տախի , նէօպէթ իլէ վիզիթա վէրիլմէյէ
հիմմէթ օլունաճաղը իհտիմալի գալիտէն
տիր . էմմա շու իւմիտ պօշա չըգար իմիշ , գա-
րարը եօգ , հիչ տէյիլ իսէ նագտէն եար-
տըմ իտէճէքլէրի շիւրհէսից , վէ փարա իլէ
տախի , իսթէնիլէն հէքիմէրին կէլէճէքլէրի
պի իշթիպաճ տոր :

Պիր միլէթին շան ու շէրէֆի տիր ֆաղի-
լէթ , վէ ֆաղիլէթին պիւյիւկիւ իսէ պէյլէ
վագըթլարտա լեաղըմ տոր . էկէր ֆաթրիք-
խանէմիլ պէյլէ պիր վագըթտա տախի պի
գայտ պուլունուր իսէ , քէնտի վաճիպէսինի
նէ՞ վագըթ թանըյրպ , վէ էհալիյէ ֆաղի-
լէթ եօլունտա նէ՞ վագըթ իպրէթ օլաճագ ,
վէ հէր քէսին հուպպ ու մուհապպալէթինի
նաճըր տալէթ իտէճէք տիր :

Լօյլէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլունտուղու
թագտիրտէ , թաղական խորհուրդլար , վէ
խուսուսիյլէ բուհպանլար թարաֆընտան տա-
խի , ղիյատէսիյլէ մուալէնէթ օլունապիլէ-
ճէյի շիւրհէսից տիր :

Տիւշիւնէլիմ Լայլար տիւշիւնէլիմ , օլ
սիֆիլէր տախի պիլիմ գարընտաշլարըմը
տըրլար , օնլարըն տախի ալթընալընտա Լայ
խամի եաղընտոր , օնլար տախի պիլիմ կիպի
ինսանտըրլար , վէ օնլար տախի օլուգ չօճուգ
վէ ֆաթիլեա սահիպլէրի տիրլէր :

Տիւշիւնէլիմ Լայլար , վէ աճըյալըմ օլ
պիշարէլէրի . ղիւրա , հէր պիրիսի սէքիլէր օնար
վէ պէլքիտէ ղիյատէ սէնէլէր , խանլար քէօ-
չէլէրինտէ , սէֆալէթ իւղրէ էօմիւր կէլիւ-
տիքտէն , վէ ախշամ սապաճ քիլիսէլէրտէքի
թուպաղլարա վէ Կանճանակլարա , ալթընալը
թէրլէրինտէն , վէ չօճուգլարը նաֆագալա-
յընտան քէտիքլէրի պէշէր օնար փարայը
պըրագարագ , քիլիսէլէրի , քէնտի սէհիմէ-
րինճէ պէսլէտիքտէն սօնրա , շիմտի իսէ ,
քէօչէլէրտէ մէթրուք գալարագ , տէսթի
գօլէրատան , սէմի էճէլի իլմէքտէ տիրլէր :

Վիւնտէ օն օն պէշ եախօտ եիկիլիմի քիշի
էօլիւր իմիշ , վագաա սայըճա չօգ պիր շէյ
տէյիլ տիր . լաքին , էօյլէ հիսապ իտէրէք
ալտանմալըպ , իլա , իյի հիսապ իթմէլի , վէ
պիր ատամ էօլտիւքտէ , պիր վէ պաղէն պիր

գաշ ֆաթիլեա տախի պէրագէր էօլմէքտէ
օլտուղուն թէֆէքքիւր իթմէլիլի :

Խիւտա՝ ալիմ , էկէր պիլիմ վագըթիմիլ
օլա իտի , վէ պէշ օն քիշիտէն միւրէթթէպ
պիր գօմիսիօնտա կէլիպ պիլի պուլա իտի ,
պիլ քէնտի թարաֆընտան , օտամըգտա պիր
գանճանակ վագ իտէրէք , պա իլան հէրքէսին
հիմմէթ վէ իյանէսինի տալէթ իտէր իտիք .
վէ , էվիլէ Լայլաճ , հէրքէսինտէ էմիլիլէթի
քէտմիլէ իլէ , վէ քէնտի ալագլարը իլէ ,
կէօյնիւնտէն գօրանը կէթիլիպ պըրագաճաղը
իւմիտի գալիմիդտէն պուլունմագտէ իտի .
լաքին , գաթան վագըթիմիլին միւսաաաթէ իթ-
մէյէճէլի շէյլէ ֆաթրսուն , պէյլէ շէյլին
պիր իսմի հէյնէթտէ պուլունմաաթտա էլ-
զէմիլիլէթտէն տիր :

Ընուն տախի ունուլմալըպ սէյլէմէյէ
քի , ղայրէթի միլիյէսիյլէ թանըմըլ օլան ,
վէ միլիլէթիմիլին Լաթօլիք գըսմընտան պու-
լունտան պիր զաթ , էօյլէ պիր գօմիսիօն թէշ-
քիլ օլունտուղու թագտիրտէ , քէնտիսինի
տախի էգէլէր ճիհէթ իմտատ վէ մուալէնէթ
իտէճէլիլի , խասսէթէն թարաֆընտա իս-
թար իթմիլ տիր :

Պու պապտէ սայիր ղաղէթալարըն տախի ,
քէնտի վաճիպէլէրինի թանըյրագ , վէ ֆու-
գարանըն գայըրլամալըն նիչէ պիհուտէ պաճս-
լարա թէրճիճ իտէրէք , փաթրիքխանէնին
նաղարը տիգգաթընը , վէ էհալիսին իմտատ
ու իյանէսինի տալէթ իթմէլէրինի տալէթ
իտէրիլ :

Վայրէթին էլինտէն հիչ պիր շէյ
գուրթուլամալ : Պունտան եէտի սէքիլ ալ
գատար ագտէմ , Զանղըրաա պուլունան 20
խանէ գատար Լայլար , պիր իսպտէթխանէ
ինշաաը արղուսինտէ պուլունաաաթ , լաղըմ
կէլէն ֆէրմանընըն թաճիլի գըմընտա ,
վասըթամըլ իլէ փաթրիքխանէյէ միւրա-
ճաաթ իթտիլէրին , վէ օլ միւրտալարընա
իտիլէրին պիլտիրմիլ իտիք . պու տէֆա մա
մէմիուլիյէ իսպէր ալտըղըմըպ նաղարէն ,
մէղքիւր իպատէթխանէնին ինշաաընա մու-
վաֆթագ օլմուշար , վէ իղճարը մէսէրրէթ
իթմիլէր տիր :

Լօյլէ պիր ֆաղըր մահէլտէ , 20 խանէ-
նին պիր իպատէթխանէ , պիր քաճանայ ,
վէ պիրտէ մէթթէպ իտարէ իտէպիլմէսինին
միւշքիլ օլտուղու ալիքեար իսէտէ , եաղը-
նընտա հէր սէնէ , պուլունտան չէնտ հաֆթա
սօնրա , Լաբրագըլը բանայիրի նամ բանայիր
գուրուլուպ , վէ օրայա իսէ , Լալէպտէն , Լա-
կիւրէտէն , Լապպքիլտէն , վէ մահալի սայի-
րէտէն խալլիճէ թիւճաթ կիթմէքտէ օլտու-
ղունտան , պիր քիլիսէ իպան օլունտուղու
հալտէ , էլտէն կէլէն հէտիյէլէրի իհտա ի-
տէճէքլէրինի պիտտէֆաթ վատիտէրէք , մէր-
գուլման Զանղըր Լայլարընըն շէվգ ուղայ-
րէթլէրինի թահիք վէ թէղիտ իյլէմիլէր
տիր :

Խմտի ումարըլ քի , կէլէք մէրուլմաճ
թաճիլէր քէնտի վատէրինի իճրա իտէրէք ,
վէ կէլէք սայիրլէր տախի շիմաիտէն խա-
պէրտար օլարագ , քէնտի տինտալըլարըն ,
վէ ղայրէթի միլիյէլէրին մէվգլի իճրայէ վաղ
իլէ , մէղքիւր եէնի իպատէթխանէյի , քէն-
տի հէտիյէն վէ բիշքիլէրիլէ , թաղէ կէլին
կիպի թէճհիլէ միւսաաաթ իտիպ , վէ կէ-
րէք օրա էհալիսինին , վէ կէլէք պիլիմ ,
թէշէքքիւրի ալիմիլիպէ պատի օլուրլար :

Միլիլէթիմիլ քիթապէթ ճիհէթիլէ
կիւնտէն կիւնէ թէգատտիւմ իթմէքտէտիր .
վէ պուլա տախի եէնի պիր իսպաթ , պու-
կիւնէլտէ , սանաթընտա շէօհրէթշուար
պուլունան Սուրէն աղա Քիւրքէնան
թագխանէսինտէ , 1866 սէնէսի իլին , շիմ-
տիլէ գատար պիլտիրիմիլ էն քիւլիւք ()-
րացոյցլարտան բէք չօգ քիւլիւք գըթա-
տա , ֆէգաթ , մալիւմ օլան շէյլէրին հիչ
պիրիսի էքսիք օլմատըլը , վէ եաղըլարը գա-
յէթ թէմիլ վէ կիւղէլ օլտուղու տուրէթտէ ,
թապ ու թէմիլ գըրընարագ , բունիւմալը
զուհուր օլմուշ օլան պիր եէնի ()րացոյց
տուր տիսէք ճայիլ տիր :

Մէղքիւր մէտէ շայան ()րացոյց ֆիլաթ-
ճա տախի էմալիլէն ֆայիլ օլարագ , 40 ար
փարայա սաթըլմագտա տոր :

ՎԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԻԼԻՆ

Պիլիւք—տէրէտէ , Զայր—պաշը նամմա-
հէլտէ վագը , իւչ օտաաը տէնիլէ , վէ պիր
օտաաը պաղչէյէ նաղըր օլուպ , պաղչէսի ,
մուլպաղը , գուլուսու , էքի գըթա սօֆաղը ,
վէ տիրտէ քիլէր օտաաըլա միւրէմիլ պու-
լունան պիր պապ եաղը քիւրայա վէրիլէճէք
օլտուղունտան , արղուքէլ օլանլարըն , եաղը-
նընտա պուլունան էվէրտէն սահիպիլին խա-
պէր ալարագ , գսնուշմալարը իլան օլունուր :

Մալֆիլաթլարընճա հէման հիչ ֆարպ
պուլունմաաղընտան , թէքէրիւրինտէն սար-
ֆը նաղար օլունմուշ տոր :

ԽՈՒՊԻՊ

ԷԻ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏՈՅԷՆԵՐ

ՉԻՆԻԼԻ ԽԱՆԻՆ ԴԻՃԻՆ ԿԱՅ ԹԻԻ 13 ԵՒ 14 ՍԵՊԵՏԵՄԵՐ-
ՆՈՐԸ ԱՍԵՆԱԹԵՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՓԱՆ ՍԵՆՈՐ ՎԱՐԱՊԵՏՈՐԻ

Յ. ԱՐԶԱՆ ԵՒ ԲՆԱԿԵՐԷ.

Հէր նէվի քեաղըտ , վէ եաղըյա տպիր շէլէր ,
մէսէլա տէֆթէրլէր , հօգգալար , գօրեա մնէկէն-
լէրի , գալէմլէր , միւրէքքէպլէր , միւհիւր մուլա-
րը , ճէտվէրլէր , բիլլէր վէ սայիրէ պուլունուպ ,
տօղրուտան տօղրույա Էվրօպանըն ֆապրիգալարըլ-
լա միւնտէպէթի օլտուղունտան , սայիրլէրինտէն
ղիյատէ ուճուգ ֆիլաթ իլէ , վէ կէրէք սանտըլ
իլէ , վէ կէրէք թանէ իլէ սաթըլաճաղընը , վէ միւշ-
թէրիլէրէ գօլալըգ օլմագ իլին , հէր մալին ոսն ֆի-
լաթընըն իւղէրինտէ իշար օլունմուշ պուլունա-
ճաղընը , վէ չօգ ախղուլթա իտէնլէրէ , լայըղըճա
իքրամլար տախի օլունաճաղընը , ումուլմա իլան ի-
տէրլէր :

Քաշուարտան քեաղըտ վէ սայիրէ իսթէյէնլէր
գօլալըգա իսթէտիլէրինի ալապիլէճէք օլտուղ-
տան պաշգա , իսթէյէնլէրէ նիւմուլէ տախի կէօն-
տէրիլէճէք տիր . ֆէգաթ , օլ պապտէ իճապ իսթէ
մէսաթիֆաթը միւշթէրի չէքիլ , վէ կէօնտէրիլէն
մէթթիւպալարըն , բօսթա բարաաը տախի վէրիլիշ օ-
լուր իսէ , գապուլ օլունաճաղ տոր :

ՍԱՀԻՊ ՂԱՉԻԹԱ ՎԷ ԹԱՊԻՍԱՆԷ
Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ